

Nader soortonderzoek Ruusbroeclaan 149 Helmond

Projectnummer	290180
Datum	28 december 2022
Behandeld door	ODZOB - Albert Raaijmakers
Aanvrager	Gemeente Helmond
Status	Definitief

1. Aanleiding

In verband met de voorgenomen sloop van het schoolgebouw aan de Ruusbroeclaan 149 in Helmond, is binnen de plangrens van dit project een Quickscan Natuur uitgevoerd (ODZOB d.d. 25 oktober 2020). Hiermee is een eerste inschatting gemaakt of door de sloop, negatieve effecten op beschermde soorten kunnen optreden.

Conclusie uit de quickscan is, dat negatieve effecten op vleermuizen en mogelijk ook gierzwaluwen niet op voorhand zijn uit te sluiten, omdat in de bebouwing potentiële verblijfplaatsen van deze beschermde soorten aanwezig zijn (figuur 1). Om vast te stellen of dit daadwerkelijk het geval is en om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen, is een gierzwaluw- en vleermuisonderzoek uitgevoerd. Voorliggende rapportage geeft de resultaten van dit onderzoek.

Figuur 1 Mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen (rode ster mét uitwerpselen, blauwe ster zonder) en mogelijk gierzwaluw (gele ster)

2. Doel

Met het nader soortonderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Zijn er binnen de bebouwing verblijfplaatsen aanwezig en/of vervult het plangebied een andere functie voor gierzwaluwen en/of vleermuizen (leefgebied, foerageergebied, vliegroute)?
- Zo ja, zorgt de sloop voor zodanige negatieve effecten op gierzwaluwen en vleermuizen dat er sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen Wet natuurbescherming?

Ingeval er sprake is van overtreding van verbodsbepalingen, dan dient een ontheffing Wet natuurbescherming bij de provincie te worden aangevraagd. Onderdeel van deze aanvraag is een mitigatieplan waarin is aangegeven, welke maatregelen de gemeente gaat nemen, om ervoor te zorgen, dat gierzwaluwen en/of vleermuizen ook na aantasting van verblijfplaatsen en leefgebied, in het plangebied kunnen blijven voortbestaan.

3. Situatie

Binnen het plangebied staat een voormalig schoolgebouw. Het gebouw wordt al enige tijd door antikraak bewoond. De gymzalen zijn deels nog in gebruik. Het grootste deel van het plangebied omvat verhard oppervlak: het gebouw, de speelplaats, fietsenstalling en parkeerplaatsen. Door het beperkte gebruik is de aanwezige verharding en vegetatie verwaarloosd. Hierdoor zijn de plantsoenen gaan woekeren, is de verharding begroeid met kruiden en zijn er plaatselijk ruigten ontstaan.

Langs alle randen van het plangebied staan bomen en struiken. Daarbij gaat het om een variatie aan soorten, waaronder plataan, berk, meelbes, esdoorn, meidoorn, kornoelje, hazelaar, sneeuwbal, laurier, vuilboom, rozenbottel, brem. De meeste bomen staan buiten het hekwerk: grauwe abeel, acacia, eik, honingboom, plataan, meelbes, gewone esdoorn. Binnen het plangebied aan de west en zuidzijde tegen de front van de bebouwing, plaatselijk enkele plantsoenen met diverse struiken en houtige laagblijvende beplanting. Aan de noord- en noordwestzijde (achterzijde bebouwing) een ruigte met brandnetel en braam.

Aan de westzijde sluit het plangebied aan op de Ruusbroeclaan met woonbebouwing. Aan de noord-, zuid- en oostzijde op de groen/parkstructuren van resp. Tesselschadelaan en het Coffermanspad (zuid en oost).

De bestaande bebouwing wordt geheel gesloopt. Verder wordt een deel van het aanwezige groen verwijderd en worden er bomen gekapt.

4. Onderzoeksmethode

Het nader soortonderzoek is gericht op de te slopen bebouwing. Dit in verband met de potentiële verblijfplaatsen voor gierzwaluwen en vleermuizen in de gebouwen. De bomen rondom de bebouwing zijn tijdens de Quicksan Natuur al geïnspecteerd op holten. Daarbij zijn er geen holten geconstateerd die geschikt zijn bevonden als vleermuisverblijf of als nestholte voor vogels met jaarrond beschermde nesten of categorie 5 nesten. De aanwezige boomstructuren kunnen verder als vliegroute fungeren voor vleermuizen. En mede gezien de nabijheid van water, kan het plangebied en omgeving ook dienst doen als foerageergebied voor vleermuizen.

Gierzwaluwen

Het nader soortonderzoek gierzwaluwen is uitgevoerd conform het onderzoeksprotocol in het Kennisdocument Gierzwaluw van BIJ12.

De onderzoeksmethode omvat het inventariseren van gierende dieren en dieren die een verblijfplaats in- en uitvliegen (soms gieren dieren niet). De Gierzwaluw broedt vooral onder

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

daken met dakpannen, maar ook in kieren en gaten in muren en achter regenpijpen, in donkere holtes in ventilatieschachten, in kerktorens en op muurplaten. De vogel kan niet vanuit het nest opstijgen en moet vrije uitvliegruimte hebben (meestal minimaal zo'n 1 meter breed en 2 tot 3 meter diep). De onderzoeksfocus ligt dan ook op de potentiële verblijfplaatsen zoals aangegeven in figuur 1.

Volgens het Kennisdocument is de afwezigheid van broedende gierzwaluwen voldoende aannemelijk gemaakt als er geen waarnemingen zijn verricht die duiden op de aanwezigheid van een nest na:

- Minimaal 3 inventarisatiemomenten met een tussenliggende periode van minimaal 10 dagen.
- In de periode 1 juni t/m 15 juli, met twee inventarisatiemomenten in juni en minimaal één in juli (minimaal 1x tussen 20 juni en 7 juli want dan zijn jongen aanwezig). In late seizoenen moeten in juli minimaal twee inventarisatiemomenten plaatsvinden.
- Tussen 21:00 uur en 22:30 uur.
- Tijdens goede inventarisatieomstandigheden: droog en weinig wind.

De inventarisatierondes zijn uitgevoerd op/onder de volgende momenten en omstandigheden (tabel 1).

Tabel 1 Inventarisatierondes gierzwaluwonderzoek

Datum	Zon onder (KNMI)	Tijdstip	Weer
9/6/2022	21:58 uur	20:45 – 22:15 uur	17 °C onbewolkt zonnig droog vrijwel geen wind
20/6/2022	22:04 uur	20:45 – 22:15 uur	20 °C onbewolkt zonnig droog weinig wind
5/7/2022	22:01 uur	20:45 – 22:15 uur	20 °C half bewolkt zonnig droog enige wind

Tijdens de inventarisatierondes is wisselend op de potentiële locaties gepost. Daarbij zijn vliegende vogels genoteerd en is er op gelet of deze vogels in de bekende spleten of gaten in het gebouw verdwijnen of daaruit (weer) tevoorschijn komen.

Vleermuizen

In het kader van de quickscan zijn de gebouwen grondig van binnen en van buiten geïnspecteerd op spleten en holten en op aanwezigheidskenmerken van vleermuizen. Binnen in de bebouwing is toen niets aangetroffen. Aan de buitenzijde wel 2 potentiële verblijfplaatsen (figuur 1) en daarnaast een groot aantal open stootvoegen. De aanwezige holten zijn toen bekeken met een endoscoop type Bosch Professional GIC120C. In één van de potentiële verblijfplaatsen zijn (oude) uitwerpselen aangetroffen; een deel van de stootvoegen zaten vol spinrag of waren aan de spouwzijde dicht door specie of folie. De gebouwinspectie geeft focus aan het vleermuisonderzoek, namelijk de 2 potentiële verblijfplaatsen en de stootvoegen die wel toegang bieden tot de spouw.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol 2021.

Daarbij is als eerste stap, aan de hand van het gekend verspreidingsgebied van de Nederlandse vleermuizen en de kenmerken van de locatie en directe omgeving (bebouwing in stedelijk gebied), een inschatting gemaakt, welke soorten hier voor zouden kunnen komen. Dit kunnen in ieder geval de vleermuissoorten Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger zijn, en eventueel ook Gewone grootoorvleermuis en Grijze grootoorvleermuis.

Als tweede stap is een beoordeling gemaakt welke functies in en om de bebouwing aanwezig kunnen zijn. Dat wil zeggen, of er sprake kan zijn van een winter-, kraam-, zomer- en/of paarverblijfplaats in de bebouwing. En verder of er binnen het plangebied foerageergebieden en ook vliegroutes aanwezig zijn. Gezien de situatie (spouwmuur, open stootvoegen, kieren en gaten), zijn alle typen verblijfplaatsen mogelijk, maar is een kraamverblijf en een (massa)winterverblijf het minst te verwachten. De omgeving biedt ruime foerageermogelijkheid

door het aanwezige groen en water. Ook kunnen de groenstructuren en bebouwing dienen als geleiding voor vliegroutes.

Aan de hand van stap één en twee, is voor de betreffende soorten en mogelijke functies, de onderzoeksinspanning bepaald. In het vleermuisprotocol is namelijk voor elke vleermuissoort aangegeven op welk moment de trefkans bij de verschillende functies het grootst is. Dit vertaalt zich in het aantal locatiebezoeken, de periode waarbinnen het onderzoek moet zijn uitgevoerd, het tijdstip (ochtend, avond of nacht en de start- resp. eindtijd ten opzichte van zonsondergang en zonsopkomst) van het bezoek én de periode tussen de bezoeken. Verder zijn onderzoekcondities gegeven voor de duur van een bezoek en voor de minimum temperatuur en de maximale windkracht en neerslag. Dit resulteert in de volgende inventarisatierondes (tabel 2).

Tabel 2 Inventarisatierondes vleermuisonderzoek

Datum	Zon onder/op (KNMI)	Tijdstip	Weer	Functie
22/2/2022	nvt	15:00 – 16:00 uur	10 °C bewolkt droog weinig wind	winterverblijf
22/4/2022	20:50 uur	20:45 – 23:15 uur	16 °C helder droog weinig wind	paar/zomerverblijf
20/6/2022	22:04 uur	22:00 – 24:15 uur	18 °C onbewolkt droog weinig wind	kraam/zomerverblijf
11/7/2022	05:33 uur	03:00 – 05:30 uur	16 °C helder droog weinig wind	kraam/zomerverblijf
23/8/2022	20:47 uur	20:45 – 22:45 uur	26 °C onbewolkt droog geen wind	paarverblijf
24/8/2022	nvt	23:45 – 02:15 uur	22 °C onbewolkt droog weinig wind	winterverblijf
5/9/2022	06:58 uur	04:45 – 07:15 uur	15 °C onbewolkt droog geen wind	paarverblijf
6/9/2022	nvt	00:00 – 02:00 uur	21 °C bewolkt droog enige wind	winterverblijf
23/9/2022	07:27 uur	05:15 – 7:30 uur	10 °C onbewolkt droog geen wind	paarverblijf

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd door 2 personen, zodat alle gevels van gebouwen konden worden overzien. Tijdens de inventarisatie is gebruik gemaakt van een Elekon stereo batscanner, om de sonar van de vleermuizen hoorbaar te maken. Daarnaast is een Elekon Batlogger M met antennemicrofoon gebruikt, die automatisch de vleermuisgeluiden registreert en vastlegt. Deze opnamen zijn voor aanvullende determinatie van soorten en baltsgeluiden gebruikt. Verder is een warmtebeeldcamera type Pulsar XP38 gebruikt om in/uitvliegers te registreren. Om bij te lichten is gebruik gemaakt van een zaklamp type Fenix UC35.

5. Resultaten gierzwaluwonderzoek

Tijdens het gierzwaluwonderzoek zijn de volgende waarnemingen gedaan (tabel 3).

Tabel 3 Waarnemingen gierzwaluwonderzoek

Tijdstip	Waarnemingen
9/6/2022 (20:45 – 22:15 uur)	
20:55 uur	1 ex. hoog cirkelend ten westen plangebied
21:00 uur	3 ex. hoog cirkelend ten noorden plangebied
21:08 uur	4 ex. hoog cirkelend boven plangebied
21:21 uur	2 ex. hoog vliegend O→N ten NO plangebied
21:24 uur	1 ex. hoog overvliegend O→W boven plangebied
21:27 uur	2 ex. hoog cirkelend ten oosten plangebied
21:27 uur	1 ex. hoog vliegend O→Z ten zuidoosten plangebied
21:31 uur	4 ex. hoog cirkelend ten oosten plangebied
21:43 uur	3 ex. hoog cirkelend ten oosten plangebied
21:47 uur	1 ex. hoog overvliegend O→ZW boven plangebied
20/6/2022 (20:45 – 22:15 uur)	
20:51 uur	2 ex. hoog cirkelend boven plangebied

Tijdstip	Waarnemingen
20:53 uur	1 ex. hoog vliegend ZO→NW ten oosten plangebied
21:04/21:13 uur	7 ex. hoog cirkelend boven plangebied
21:11 uur	1 ex. hoog vliegend NO→ZW ten zuidoosten plangebied
21:12 uur	4 ex. hoog cirkelend ten noordoosten plangebied
21:16 uur	10 ex. hoog cirkelend ten noordoosten plangebied
21:30/21:41 uur	6 ex. bouncing bij woningen Tesselschadelaan (tot 22:00 uur daarna 4 ex.)
22:06 uur	2 ex. cirkelend tussen sporthal en schoolgebouw en boven speelplaats, geen in/uitvliegers
5/7/2022 (20:45 - 22:15 uur) kraam/zomerverblijf	
20:45 uur	5 ex. hoog cirkelend ten westen plangebied
20:51 uur	1 ex. hoog cirkelend ten oosten plangebied
20:52 uur	1 ex. hoog vliegend W→O ten zuiden plangebied
20:55 uur	4 ex. hoog cirkelend boven plangebied
21:11 uur	2 ex. hoog vliegend N→Z→N ten oosten plangebied
21:13 uur	1 ex. hoog cirkelend ten noordoosten plangebied
21:20 uur	4 ex. hoog cirkelend ten noordoosten plangebied
21:22 uur	4 ex. hoog cirkelend ten zuiden plangebied
21:23 uur	3 ex. hoog cirkelend ten westen plangebied
21:26 uur	6 ex. hoog cirkelend NW→ZO boven plangebied
22:06 uur	1 ex. laag vliegend Z→N→Zuid boven speelplaats
22:09 uur	3 ex laag vliegend N→Z bij woningen Tesselschadelaan

Een enkele keer is een laag vliegende gierzwaluw boven het plangebied waargenomen. Echter, er zijn geen in/uitvliegers bij de potentiële verblijfplaatsen geconstateerd. Gezien het laag vliegen en bouncing gedrag bij de woningen aan de Tesselschadelaan zit daar mogelijk wel ergens een verblijfplaats.

6. Resultaten vleermuisonderzoek

Tijdens het vleermuisonderzoek zijn de volgende waarnemingen gedaan (tabel 4).

Tabel 4 Waarnemingen vleermuisonderzoek

Waarnemingen
22/2/2022 (15:00 - 16:00 uur) functie winterverblijf
De 2 potentiële plekken voor vleermuizen zijn met een endoscoop geïnspecteerd op aanwezigheid van vleermuizen. Er zijn geen dieren aangetroffen.
22/4/2022 (20:45 - 23:15 uur) functie paar/zomerverblijf
Tijdens deze waarnemingsronde is binnen en rondom het plangebied één vleermuissoort waargenomen, namelijk de Gewone dwergvleermuis. Het betrof binnen het plangebied steeds één of hooguit twee exemplaren. Bij het noordelijke deel van de speelplaats (afgegrensd door bomen) is de soort foeragerend waargenomen. Ook bij het gebouw/parkeerplaats aan zuidoostzijde. Buiten het plangebied was er vooral activiteit bij het hondenuitlaatveldje/water aan oostzijde. Ook enige activiteit bij weg aan noordzijde plangebied. Er zijn geen in/uitvliegers waargenomen.
20/6/2022 (22:00 - 24:15 uur) functie kraam/zomerverblijf
Tijdens deze waarnemingsronde zijn de soorten Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger waargenomen. De Laatvlieger alleen overvliegend, de Gewone dwergvleermuis ook foeragerend. Ook deze keer foeragerend bij noordelijk deel speelplaats. Overvliegend tussen gymzaal en schoolgebouw en langs zuidzijde bij parkeerplaats. Meer en langer activiteit dan tijdens vorige ronde. Buiten het plangebied activiteit in aangrenzende plantsoen noordoostzijde. Betrof 1 tot 2 exemplaren. Geen in/uitvliegers waargenomen.
11/7/2022 (03:00 - 05:30 uur) functie kraam/zomerverblijf
Tijdens deze waarnemingsronde is een hoog over vliegende Rosse vleermuis waargenomen. Verder een overvliegende Laatvlieger en één of meerdere Gewone dwergvleermuizen overvliegend en foeragerend. Binnen plangebied relatief weinig activiteit veelal overvliegend. Oostzijde gymzaal enige foerageeractiviteit en zo ook aan zuidzijde bij parkeerplaats.

Waarnemingen
Buiten het plangebied een foeragerende Gewone dwergvleermuis in het aangrenzende plantsoen aan de noordoostzijde. Wederom geen in/uitvliegers of ochtendzwerms waargenomen.
23/8/2022 (20:45 – 22:45 uur) functie paarverblijf
Tijdens deze waarnemingsronde op 3 momenten een Laatvlieger overvliegend waargenomen. Daarnaast een enkele Gewone dwergvleermuis. Rondom het gebouw is op meerdere momenten foerageeractiviteit waargenomen. Tussen de gymzaal en het schoolgebouw regelmatig overvliegend. Buiten het plangebied activiteit tussen de bomen bij het hondenuitlaatveldje oostzijde. Geen in/uitvliegers waargenomen. Ook geen baltsroepen.
24/8/2022 (23:45 – 02:15 uur) functie (massa)winterverblijf
Tijdens deze waarnemingsronde is een overvliegende Laatvlieger en een Rosse vleermuis waargenomen. Ter plaatse van de potentiële verblijfplaatsen en stootvoegen zijn geen zwermsende vleermuizen waargenomen.
5/9/2022 (04:45 – 07:15 uur) functie paarverblijf
Tijdens deze waarnemingsronde zijn Gewone dwergvleermuizen waargenomen. De hele waarnemingsronde weinig activiteit, vooral voorbijvliegend. Buiten het plangebied enige activiteit tussen de bomen bij het water aan oostzijde. Geen in/uitvliegers of ochtendzwerms en ook geen baltsroepen waargenomen.
6/9/2022 (00:00 – 02:00 uur) functie (massa)winterverblijf
Tijdens deze waarnemingsronde is een overvliegende Laatvlieger waargenomen en enkele voorbij vliegende Gewone dwergvleermuizen. Twee vleermuizen achter elkaar aan jagend binnen plangebied. Eerder in de nacht baltsroep van een Gewone dwergvleermuis bij hondenuitlaatveldje oostzijde. Eén exemplaar bouncing op muur bij raam hoge deel gebouw aan zuidzijde, echter geen in/uitvliegers of andere zwerms waargenomen.
23/9/2022 (05:15 – 07:30 uur) functie paarverblijf
Tijdens de ze waarnemingsronde is een overvliegende Laatvlieger waargenomen. Binnen het plangebied verder geen waarnemingen. Buiten plangebied één Gewone dwergvleermuis onder bomen weg aan noordzijde en tussen bomen hondenuitlaatveldje. Er zijn geen in/uitvliegers, ochtendzwerms en/of baltsroepen waargenomen.

Tijdens de inventarisatierondes zijn geen in/uitvliegende vleermuizen waargenomen. De groenstructuren binnen het plangebied worden wel als foerageergebied gebruikt, maar is gezien het beperkte aantal vleermuizen niet als essentieel aan te merken. De groenstructuren buiten het plangebied zijn als verbindende schakel wel als essentieel foerageergebied en geleiding voor de vliegroute van vleermuizen aan te merken.

7. Overige waarnemingen

Tijdens de soortonderzoeken zijn de volgende overige waarnemingen gedaan (tabel 5).

Tabel 5 Overige waarnemingen

Waarnemingen
Tijdens de waarnemingsronde voor gierzwaluwen op 9 juni 2022 kwam er een melding van een bewoner dat er al enkele dagen een vleermuis in de hal op de muur zat. Bij nadere inspectie bleek het om een Gewone dwergvleermuis te gaan die al dood was. Vermoedelijk is de vleermuis via een open raam aan de zuidzijde naar binnen gevlogen, heeft geen uitweg kunnen vinden en is toen verhongerd.
Tijdens de inventarisatierondes werd aan de noordzijde van de gymzaal bij de dakrand op meerdere momenten met de warmtebeeldcamera activiteit gesignaleerd. Er zijn toen geen in/uitvliegers van gierzwaluwen of vleermuizen geconstateerd. Ook is er aan de oostzijde bij een potentiële gierzwaluwlocatie nestmateriaal tussen de regenwaterafvoer en de muur waargenomen. Beide plekken zijn daarom op 18/10/2022 nader geïnspecteerd met de endoscoop. Bij de plek aan de noordzijde zijn alleen vogeluitwerpselen aangetroffen. Vermoedelijk wordt deze plek als nachtverblijf gebruikt. Bij de andere plek is niets bijzonders aangetroffen. Mogelijk betreft het oud nestmateriaal van een Koolmees.

Waarnemingen

Tijdens de inventarisatieronde van 5 september is een Egeldoeder met jong in het struikgewas aangetroffen. Beiden foeragerend. Tijdens de waarnemingsronde van 23 september is wederom een volwassen egel binnen het plangebied waargenomen.

Tijdens de inventarisatierondes is ook een konijn binnen het plangebied aangetroffen.

De overige waarnemingen zijn bij de sloop- en kapwerkzaamheden aandachtspunt in het kader van de Algemene zorgplicht Wet natuurbescherming.

8. Conclusie

Naar aanleiding van de Quickscan Natuur Ruusbroecclaan 149 (ODZOB d.d. 25 oktober 2020) is een nader soortonderzoek uitgevoerd naar gierzwaluwen en vleermuizen. Hiervoor is een grondige gebouwsinspectie uitgevoerd en is een gierzwaluw- en vleermuisonderzoek uitgevoerd conform de geldende onderzoeksprotocollen. Daarmee is ruim voldaan aan de onderzoekplicht.

Het uitgevoerde gierzwaluwonderzoek heeft als resultaat dat er zich in de te slopen bebouwing geen verblijfplaatsen van gierzwaluwen bevinden. Hetzelfde resultaat laat het vleermuisonderzoek zien. De groenstructuren rondom het plangebied is vanwege de verbindingfunctie wel van belang voor de functie foerageergebied en vliegroute.

De sloop van de bebouwing zorgt niet voor negatieve effecten op beschermde soorten. In dat geval is er geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming en is een ontheffing niet aan de orde. Ingeval voor de groenstructuren de functie foerageergebied en vliegroute in stand kunnen blijven, geldt dit ook voor de kap van bomen/het verwijderen van bestaande beplanting. Dit laatste hangt echter af van het verdere planontwerp.

Het plangebied vormt ook leefgebied van algemene broedvogels en grondgebonden dieren. Dit betekent dat de kap- en sloopwerkzaamheden buiten de broedperiode dienen te worden uitgevoerd. Als broedperiode wordt de periode half maart t/m half augustus aangehouden, maar bepalend is de aanwezigheid van een broedgeval. Maar ook bij werkzaamheden buiten het broedseizoen kunnen dieren het plangebied als overwinteringsbied gebruiken (bijvoorbeeld de aangetroffen egel die zijn winterslaap houdt onder het strooisel in de bestaande beplanting). Daarom geldt voor alle flora en fauna (ook die niet strikt zijn beschermd) dat de algemene zorgplicht in acht moet worden genomen. Dit betekent dat als tijdens de werkzaamheden dieren worden aangetroffen, de werkzaamheden dienen te worden gestaakt, zodat het dier op eigen gelegenheid kan weggelopen. Lukt dit laatste niet dan dient het dier door een ecologisch deskundige te worden weggevangen en in een vergelijkbaar biotoop in de nabijheid weer te worden losgelaten.

9. Vervolgacties

Naar aanleiding van het nader soortonderzoek Ruusbroecclaan 149, zijn de volgende vervolgacties aan de orde:

- 1) Check in hoeverre de aanwezige beplanting in stand kan blijven zonder dat de functie als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen (en leefgebied voor andere dieren) verloren gaat.
- 2) Verwijderen van beplanting en sloop bebouwing buiten het broedseizoen uitvoeren, dus voor half maart of na half augustus.
- 3) Alvorens de beplanting te verwijderen kort tevoren een inspectie uitvoeren op de aanwezigheid van grondgebonden dieren (waaronder de Egel) en de verwijdering ecologisch laten begeleiden
- 4) Instructie aan uitvoerders dat tijdens de werkzaamheden de algemene zorgplicht Wet natuurbescherming in acht dient te worden genomen.

OMGEVINGSDIENST ZUIDOOST-BRABANT

Verder het advies om de nieuwbouw natuurinclusief te maken. Dit betekent dat in het ontwerp van de nieuwe bebouwing verblijfplaatsen voor gebouw bewonende soorten worden geïntegreerd. Zo ook wordt bij de inrichting van de openbare ruimte rekening gehouden met het ecologisch functioneren van groenstructuren. Voor voorbeelden zie www.checklistgrienbouwen.nl en www.bouwnatuurinclusief.nl.